

Cercul Literar de la Sibiu: Resurectia baladei si revolutia Cercului Literar

In numarul 5 al revistei, cel din mai 1945, Radu Stanca va publica un articol teoretic destinat unei ample posteritati: Resurectia baladei. In constructia si argumentatia lui, ca si in baladele propriuzise pe care cerchistii le-au creat, se observa si mai bine indepartarea lor programatica de estetism, pe de o parte, si de purism, pe de alta. Radu Stanca vorbeste despre invazia purismului, secatuitoare, si despre necesara ei contrapondere: recastigarea acelor semnificatii (mitica, magica, eroica, religioasa, morala) ce au cazut prada marelui foc. In opinia, exprimata net, a eseistului, valorile artistice sau estetice, adica valorile prelucrarii si valorile sentimentului, nu sunt, conform teoriei axiologice, impenetrabile, ci comunica intre ele, se conditioneaza chiar, formeaza unele cadrulul celorlalte etc. Mai mult decat atat, o opera de arta va fi cu atat mai apta de a purta titlul de capodopera cu cat semnificatia ei axiologica va fi mai complexa. Exclusivitatea estetica nu duce la capodopera. (s.n.)¹⁶. Astfel ca, pentru o noua emancipare a esentialului impotriva neantului, a substantei impotriva haosului, Radu Stanca vizeaza resuscitarea baladei, resurectia ei care nu e insa o restauratie. Caci el o vede creata (si o creeaza) intr-o maniera moderna, cu un spor poetic modern. Acesta e obtinut prin utilizarea unui material artistic invecinat: din teritoriul epicului si mai ales din cel al dramaticului. Resurectia baladei nu inseamna asadar numai emanciparea baladescului, dar si ridicarea tuturor acelor elemente poetice care pe nedrept au fost exceptate de la bucuria prefacerii apei in vin.

Desigur, tipurile de balada practicate de Radu Stanca si Stefan Aug. Doinas, respectiv Ioanichie Olteanu, sunt diferite. Formula primilor presupune utilizarea unor surse livresti, in timp ce formula ultimului: utilizarea unui material al realitatii obiective. In termenii lui Dumitru Micu, chiar si primul tip se realizeaza, la R. Stanca si la Stefan Aug. Doinas, in doua variante, convergente, dar net deosebite: la primul, sub forma unor lamentatii, prin care autorul, spirit romantic, varsa lacrimi de diamant; la al doilea, intr-un lirism obiectiv, prin care autorul, spirit clasic, vede dincolo de lucruri si de situatii, Idei. Semnificativ este inasa ca, in toate cele trei variante de baladesc, si in modul insusi in care este inteles baladescul, nu exista nici o urma de estetism, de purism, de formalism ermetizant, in linie mallarmă©ana. Ei nici nu aduc, e adevarat, in spatiul poemului, precum congenerii bucuresteni, impuritatile limbajului comun; il deschid, dar nu pe orizontala realului, ci pe o verticala a mostenirii livresti, din care isi selecteaza cu grija modelele. Cum observa Petru Poanta, realitatea o reprezinta pentru ei spatiul culturii, creatia fiind un mimesis de gradul doi, o "imitatie" secunda¹⁸. Ca mai tarziu Scoala de la Targoviste apropiere care nu stiu daca a mai fost semnalata si argumentata pana acum.

Revolutia cerchista nu are, de fapt, nimic revolutionar in ea. Tinerii dovedesc o mare maturitate si responsabilitate, si ei gandesc destinul literaturii cu o aplicatie si totodata cu o fervoare admirabile. Se implica, intr-un sens nobil, in evolutia si evolutiile culturii, recuperand anumite modele si despartindu-se de altele. De la E. Lovinescu au luat numai autonomia esteticului, nu si spiritul veacului, de care se delimiteaza, in adeziunea lor pentru o exemplaritate ce transgreseaza epocile,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

reunind in ea mari nume ale culturii universale. Va trece insa putina vreme, si resurectia baladei va fi urmata, tragic, de spargerea si imprastierea grupului, multi dintre cerchisti ajungand in inchisori, si, aproape toti, revenind in viata literara dupa 20 de ani. Cand au facut-o insa, au facut-o cu aceeasi seriozitate si consistenta ardeleneasca, surprinzand pana la a soca prin vasta lor cultura, prin soliditatea instructiei, prin numarul mare de opere de varf pe care le-au creat intr-un interval foarte scurt. Revolutia Cercului Literar de la Sibiu aceasta a fost: sa faca, in spatiul literaturii, chiar literatura buna. Atat si nimic mai mult.